

СУХЕНКО Вікторія – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української філології та історії, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, просп. Науки, 9а, Харків, 61165, Україна (viktoriya.suhenko@hneu.net)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8775-6999>

СМЕТАНА Ірина – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української філології та історії, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, просп. Науки, 9а, Харків, 61165, Україна (iryna.smetana@hneu.net)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2974-3348>

DOI <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2025.61.18>

Бібліографічний опис статті: Сухенко, В., Сметана, І. (2025). Українські студії на світовій арені. *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філологія»*, 61, 155–164, doi: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2025.61.18>

УКРАЇНСЬКІ СТУДІЇ НА СВІТОВІЙ АРЕНІ

Анотація. У сучасному світі роль українських студій за кордоном є досить важливою. Війна переформатувала світову свідомість щодо України та українців і викликала чималий інтерес до української мови, науки, історії, культури. Значно зросла кількість охочих вивчати українську мову, тож питання її ролі та статусу в сучасному міжнародному освітньо-культурному просторі є актуальним і потребує опису й характеристики.

У статті проаналізовано функціонування українських студій за кордоном, зокрема в період війни в Україні, приділено увагу вивченню української мови в країнах Європи, Північної Америки, Східної Азії та Австралії. Визначено місце й роль української мови в міжнародній системі освіти, схарактеризовано процеси, що впливають на популярність української мови у світовому політичному та культурному контексті; розкрито визнання та поширення української мови в різних країнах світу; здійснено огляд особливостей української мови як інструменту культурної дипломатії та її ролі в процесах формування національної ідентичності.

У статті значну увагу приділено освітньо-науковим установам, що формують та поширюють знання про Україну, провадять освітню й наукову діяльність у напрямі вивчення української мови, літератури, історії, культури тощо. На основі аналізу, зіставлення та опису осередків українських студій, які формують знання про Україну за кордоном, зроблено висновок про необхідність і надалі активно розвивати українські студії, зокрема створювати нові українознавчі осередки в різних країнах, розробляти нові навчальні матеріали та додаткові ресурси для вивчення української мови, запроваджувати нові курси, спеціальні програми, активно співпрацювати із закордонними закладами вищої освіти, зміцнювати наукове співробітництво, доки увага світу прикута до української проблематики та зростає запит на інформацію про Україну.

Ключові слова: вивчення української мови, україністика, українознавчі осередки, навчальні заклади, міжнародна освіта, війна.

SUKHENKO Viktoriia – PhD in Philology, Docent, Associate Professor at the Department of Ukrainian Philology and History, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics, 9a, Nauky ave., Kharkiv, 61165, Ukraine (viktoriya.suhenko@hneu.net)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8775-6999>

SMETANA Iryna – PhD in Philology, Associate Professor at the Department of Ukrainian Philology and History, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics, 9a, Nauky ave., Kharkiv, 61165, Ukraine (iryna.smetana@hneu.net)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2974-3348>

DOI <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2025.61.18>

To cite this article: Sukhenko, V., Smetana, I. (2025). Ukrajinsjki studiji na svitovij areni [Ukrainian studies on the world stage]. *Problemy humanitarnych nauk: zbirnyk naukovych prats Drohobyskoho derzhavnogo pedahohichnogo universytetu imeni Ivana Franka. Seriiia «Filolohiia» – Problems of Humanities. «Philology» Series: a collection of scientific articles of the Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, 61*, 155–164, doi: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2025.61.18> [in Ukrainian]

UKRAINIAN STUDIES ON THE WORLD STAGE

Summary. In the modern world, the role of Ukrainian studies abroad is quite important. The war reformed the world consciousness regarding Ukraine and Ukrainians and aroused significant interest in the Ukrainian language, science, history, and culture. The number of people wishing to study the Ukrainian language has increased significantly, so the question of its role and status in the modern international educational and cultural space is relevant and requires description and characterization.

The article analyzes the functioning of Ukrainian studies abroad, in particular during the war in Ukraine, paying attention to the study of the Ukrainian language in the countries of Europe, North America, East Asia, and Australia. The place and role of the Ukrainian language in the international education system are determined, the processes that influence the popularity of the Ukrainian language in the global political and cultural context are characterized; the recognition and spread of the Ukrainian language in different countries of the world are revealed; the features of the Ukrainian language as a tool of cultural diplomacy and its role in the processes of forming national identity are reviewed.

The article pays considerable attention to educational and scientific institutions that form and disseminate knowledge about Ukraine, conduct educational and scientific activities in the direction of studying the Ukrainian language, literature, history, culture, etc. Based on the analysis, comparison and description of the centers of Ukrainian studies that form knowledge about Ukraine abroad, the conclusion is made about the need to continue to actively develop Ukrainian studies, in particular, to create new Ukrainian studies centers in different countries, to introduce new courses, special programs, to actively cooperate with foreign higher education institutions, while the world's attention is focused on Ukrainian issues and the demand for information about Ukraine is growing.

Key words: study of the Ukrainian language, Ukrainian studies, Ukrainian studies centers, educational institutions, international education, war.

Постановка проблеми. Географія українського етносу одна з найширших у світі, оскільки українці мешкають у понад ста країнах. Українська мова в міжнародній освіті набуває все більшої популярності та визнання. 19 листопада 2024 року (на 1000-й день великої війни) під час виступу у Верховній Раді президент Володимир Зеленський представив «План внутрішньої стійкості України», який складався з десяти пунктів. Один із них – «Культурний суверенітет» – передбачає, серед іншого, системне сприяння створенню кафедр україністики у світових університетах, роз-

виток українських перекладів, сучасного мистецтва тощо. Для провадження культурної дипломатії в Україні створена окрема державна інституція – Український інститут, заснований 2017 року й підпорядкований Міністерству закордонних справ. Мета його діяльності – поширювати інформацію про Україну, українські наративи, сприяти зміцненню ролі України на міжнародних культурних, інформаційних і освітніх майданчиках, посилювати репрезентацію України за кордоном.

Актуальність проблеми. Українські закордонні студії завжди були важливими осе-

редками поширення достовірних і актуальних знань про Україну серед світової спільноти. А війна, як не дивно, сприяла активній інтеграції України в міжнародну освіту. Сьогодні зросла зацікавленість іноземців українською культурою, історією та різко збільшилася кількість охочих вивчати українську мову. У сучасному міжнародному освітньо-культурному просторі питання ролі й місця української мови та важливості її вивчення як вимушеними переселенцями, так і іноземцями актуальне та потребує аналізу й характеристики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання функціонування українських студій за кордоном потребує постійного аналізу й дослідження, особливо у світлі останніх подій. 2021 року вийшло дослідження О. Гуленок «Українські та кримськотатарські студії у світі: основні напрямки діяльності і (само)презентація науково-освітніх інституцій», проведене Аналітичним центром Українського католицького університету на замовлення Державної установи «Український інститут» за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» (Гуленок, 2021).

Український інститут 2022 року видав «Українські і кримськотатарські студії за кордоном: дослідження стану і потреб» (автори Н. Коваль, О. Гайдай, М. Мельник, М. Процюк, Д. Терещенко, М. Ірисова) – аналітичний звіт із результатами дослідження українських та кримськотатарських студій по всьому світу, проведене у 2021–2022 роках з метою сприяння налагодженню партнерства між українознавчими освітніми та дослідницькими інституціями, стимулювання суспільної дискусії щодо посилення українських студій у світі та надання верифікованих даних для подальшого планування програм і заходів із підтримки осередків українських студій (Коваль та ін., 2022).

У грудні 2023 року популярний застосунок для вивчення мов Duolingo опублікував звіт, у якому зазначено, що українська мова лишається серед популярних на платформі. Вивчення української мови «учні сприймають як спосіб проявити солідарність. У всьому світі 37% нових учнів вивчають українську мову, щоб спілкуватися з людьми. Ця частка значно вища, ніж для інших мов (наприклад,

лише 17% тих, хто вивчає англійську, і 18% тих, хто вивчає французьку, навчаються із цієї причини) (Мовний звіт, 2023)

Метою статті є визначення місця української мови в міжнародній системі освіти, аналіз процесів, що впливають на популярність української мови у світовому політичному та культурному контексті; розкриття популярності та географічного поширення української мови в різних країнах світу. Для досягнення поставленої мети основними **завданнями** визначено: оцінити ефективність освітніх програм і проєктів, спрямованих на популяризацію та вивчення української мови за кордоном; розглянути особливості української мови як інструменту культурної дипломатії та її ролі в процесах формування національної ідентичності.

Виклад матеріалу. Перші українські студії за кордоном з'явилися в часи масової політичної еміграції українців на початку XX століття з ініціативи представників української діаспори, які розбудовували осередки, що займалися історико-культурними та мовними питаннями в національному контексті. Звісно, перед українськими студіями поставало багато викликів: брак фінансування й академічних вакансій для винятково українських студій, відсутність практичної програми з поширення української мови за кордоном та системи сертифікації знання української мови як іноземної, слабка взаємодія з закордонними представництвами України чи іншими відомствами тощо.

Після початку повномасштабного вторгнення росії в Україну підвищився інтерес до вивчення української мови та зросло захоплення українською мовою, культурою, історією не лише в Україні, а й за кордоном. Наразі Міністерство освіти і науки України веде перемовини з країнами-партнерами щодо вивчення в їхніх школах української мови як іноземної. Українська мова й культура почали набувати популярності в багатьох країнах світу незалежно від дальності тих розташування до зони конфлікту.

Польща – одна з лідерок у світі за кількістю осередків українських студій. При університетах Вроцлава, Любліна, Ольштина, Перемишля, Щецина та ін. функціонують кафедри, де викладають та досліджують укра-

їнську мову, літературу, культуру, історію, політику та польсько-українські відносини. Працюють у країні й кілька аналітичних центрів, які проводять дослідження, пов'язані з Україною, організовують публічні дискусії, обмінні програми та видають переклади української літератури. Осередки українських студій функціонують при Варшавському університеті (кафедра україністики є одним із найдавніших осередків українських студій у Польщі), Ягеллонському університеті (на кафедрі україністики пропонують бакалаврську та магістерську програми з української філології), Університеті Марії Кюрі-Склодовської в Любліні (кафедра східноєвропейського мовознавства та літератури пропонує вивчення української філології на бакалавраті та магістратурі), Люблінському католицькому університеті Івана Павла II, Вроцлавському університеті, університеті Адама Міцкевича в Познані, Інституті славістики Польської академії наук, Південно-Східному науковому інституті в Перемишлі, Підляському науковому інституті, Польському інституті міжнародних відносин, Центрі східних студій, Інституті Центральної Європи, Центрі діалогу ім. Юліуша Мєрошевського, Колегіумі Східної Європи, Інституті свободи тощо (Українські студії, 2024).

Паризький національний інститут східних мов і цивілізацій (INALCO) – єдиний заклад у Франції, який пропонує комплексне вивчення української мови, літератури, культури, історії, має бакалаврські, магістерські й докторські програми з українських студій (Ukrainien).

Українську мову в Італії викладають у Римському університеті «La Sapienza», де діє єдина в Західній Європі самостійна кафедра україністики при державному навчальному закладі (Департамент європейських та інтеркультурних студій, секція славістики та студій Центрально-Східної Європи). Український курс функціонує також при Міланському університеті (Департамент лінгвістичних, літературних та філологічних студій, секція славістичних та угро-фінських студій). Курс україністики викладають у Венеціанському університеті «Ка' Фоскарі» та в Інституті східних студій при Неаполітанському університеті. В Італії діє близько 35 українських субот-

ніх та недільних шкіл, дві з яких, «Престиж» (м. Рим) та «Перша ластівка» (м. Венеція), за угодою з Міністерством освіти і науки України, із 2009 року надають можливість отримати український диплом про середню освіту (Італія).

Варто зазначити, що в Італії вийшов друком сучасний перекладний словник української мови (132 000 слів і значень), виданий міланським видавництвом Hoepli. Це перша в західній лексикографії праця з української мови такого обсягу. Окрім того, це перший словник, який відбиває особливості нового (після реформи 2019 року) українського правопису та охоплює різні стилістичні шари – від літературної до розмовної лексики, а також екзотизми, жаргонізми, сленгові, просторічні й фольклорні вислови. Особливу увагу приділено професійній лексиці – науково-технічній, економічній, політичній, мистецькій (В Італії вийшов, 2020).

За кількістю осередків у Великій Британії українські студії є нечисельними, однак потужними та зосередженими в давніх університетських центрах. 2024 року в Кембриджському університеті рекордна кількість здобувачів вищої освіти записалася вивчати українську мову, деякі з них також вивчають українську історію та літературу (Центр українських студій Кембриджського університету при кафедрі славістики займається викладанням української мови, культури та літератури з 2010 року) (У Кембриджі все, 2024). До того ж Кембриджські українознавчі студії проводять регулярні семінари, лекції, виставки, міжнародні конференції та симпозиуми, спрямовані на розвиток україністики та сприяння інтелектуальному обміну відомостями про Україну в усьому світі (Cambridge Ukrainian Studies). Школа слов'янських і східноєвропейських наук в Університетському коледжі Лондона (SSEES UCL) та Університет св. Андрія пропонують мовні курси з вивчення української мови та історії України. У Великій Британії діють суботні школи українознавства, де діти вивчають українську мову, історію, географію та культуру.

У Німеччині в Інституті історії та культури Східної Європи ім. Лейбніца з метою підтримки українців читають лекції та здійснюють переклади українською, німецькою

й англійською мовами. Українське товариство в Майні поширює українську культуру, мову, а також покращує зв'язки між Німеччиною та Україною. Український вільний університет в Мюнхені – єдиний університет поза межами України з українською, німецькою та англійською мовами викладання, з правом присвоєння ступенів магістра й доктора наук – організовує різноманітні заходи й культурні події, щоб привернути увагу до України та її спадщини. Німецьке товариство українців (м. Потсдам) сприяє розширенню наукових зв'язків між Німеччиною й Україною, популяризації й поширенню україністики, обміну результатами досліджень між університетами й коледжами, де проводять дослідження про Україну. У Європейському університеті Віадрина (м. Франкфурт-на-Одері) організовують щотижневі зустрічі для дискусій та обміну інформацією про війну в Україні, а також науково-просвітницькі тематичні лекції (Українські студії, 2023).

У 2024–2025 навчальному році німецька федеральна земля Гессен стала першим регіоном у Німеччині, де в школах українська мова введена як друга іноземна. Це спрямовано на підтримку приблизно 20 тисяч українських школярів, які знайшли тимчасовий притулок у регіоні через війну росії проти України. Цей проєкт реалізують у 16 містах (Історичний крок, 2024).

«Вивчення української мови у Фінляндії зараз переживає ренесанс», – повідомляє видання *Helsingin Sanomat* (Вивчення української мови, 2023). На сьогодні Фінляндія прихистила 50 тисяч українців, яким довелося емігрувати через розв'язану росією війну. В Українському центрі Гельсінкі, відкритому Товариством українців у Фінляндії, набирають групу для розмовного клубу української мови в межах проєкту «Єдині», призначеного переважно для російськомовних українців. Окрім того, для фінів та інших охочих, хто зовсім не володіє українською мовою, організовано окремий курс української для початківців (У Гельсінкі організовують, 2023).

Сьогодні українську мову викладають у 6 фінських університетах, серед яких Університет Оулу, Університет Лапландії, Університет Ювяскюля, Літній університет Тампере та Гельсінський університет, де, окрім курсів

української мови, також можна вивчати українознавство. Планується вивчення української мови і в Університеті Східної Фінляндії. Частина іноземців вивчає українську мову на знак солідарності з українцями й підтримки українського народу, з метою працевлаштувати українців або ж займатися волонтерством.

Зважаючи на те що Канада і США є найбільшими осередками української діаспори у світі та завдяки тривалому розвитку україністики в Канаді сьогодні чи не найбільш розвиненими за кордоном є канадські українські студії. Канадський інститут українських студій (CIUS) в Університеті Альберти – світовий лідер у галузі українських студій, що має значний вплив на культурне й наукове життя громадян у Канаді. Заклад надає можливість займатися науковими розробками, досліджувати та поширювати різноманітну інформацію про Україну, українців Канади та світу (Canadian Institute of Ukrainian Studies).

Центр українських канадських студій у Манітобському університеті веде науково-дослідну діяльність з української та україно-канадської тематики, координує програму-бакалаврат та міждисциплінарні курси з вивчення українсько-канадської спадщини, заохочує та популяризує наукові дослідження, проводить регулярні лекції, семінари, засідання книжкового клубу (Ukrainian Canadian Heritage Studies)

У США українську мову викладають майже у 20 університетах, і ця кількість постійно зростає. Однією із провідних установ є Українська вільна академія наук, заснована 1950 року в Нью-Йорку, де видають наукові праці, підтримують архіви й дослідницькі центри, організовують конференції. В Університеті Мічигану 2024 року відкрито кафедру україністики, на якій посаду професора української літератури обійняв український поет, перекладач і науковець Олександр Авербух (це перша професорська посада з україністики в університеті та четверта в Північній Америці, створена винятково для українських студій) (Горлач, 2024).

В Університеті Каліфорнії (Берклі) проводять українознавчі курси, в Українському науковому інституті Гарвардського університету досліджують історію, мову й культуру

України, публікують журнал та організовують міжнародні конференції, виставки, а в Гарвардській літній школі вивчають українську мову більшість молодих учених з усього світу. Гарвард для них є передусім науковим центром українознавства світового рівня (Harvard Ukrainian Summer Institute). Українська мова стала в Гарварді окремою навчальною програмою.

У Колумбійському університеті в Нью-Йорку здобувачі освіти мають великий вибір курсів з українських студій, також є кафедра слов'янських мов, яка пропонує бакалаврську програму з вивчення української мови й літератури (Department of Slavic Languages). Поширенню українознавства сприяє Канзаський університет, де навчають за магістерською програмою з української мови та культури. У Піттсбурзькому університеті кафедра слов'янських мов і літератур має бакалаврські програми вивчення української мови.

Українську спадщину також популяризують Український інститут Америки, Південно-Дакотський інститут української культури та інші освітні установи, а Наукове товариство ім. Тараса Шевченка, відновлене в США після ліквідації в Україні, організовує конференції та проводить дослідження.

У Китаї діють центри вивчення України, а в китайських університетах вивчають українську мову й культуру. У Пекінському університеті іноземних мов (Бейвай) українську мову викладали як факультатив з 2003 року, а з 2016 року її ввели в програму підготовки бакалаврів, що передбачало стажування, зокрема у Львівському національному університеті імені Івана Франка та Київському лінгвістичному університеті. За даними Посольства України в КНР, центри вивчення України сьогодні працюють в 11 закладах освіти таких міст, як Пекін, Тяньцзінь, Шанхай (2 центри), Далянь, Ухань, Харбін (3 центри), Сіань та Чжецзян (Як вивчають українську мову, 2023).

Значну увагу вивченню української мови та культури приділено в університетах і дослідницьких центрах Японії. Задля зміцнення академічних зв'язків Японія має на меті протягом п'яти років прийняти 100 українських студентів та запросити до 10 українських дослідників як іноземних наукових спів-

робітників. Також тут заплановано ініціативу з перекладу та видання українською мовою десятків тисяч японських книжок з картинками (Japan to Acccept, 2024).

2022 року запроваджене викладання української мови на базі Посольства України в Японії, а також у Токійському та Кіотському університетах, університеті Кобе Гакуїн. У Слов'янському дослідницькому центрі в Хоккайдоському університеті (Slavic Research Center at Hokkaido University) здобувачі освіти мають змогу обирати тематику досліджень, пов'язану з українознавством, – про українську історію, культуру, мову та літературу. Кілька випусків відділення україністики вже захистили дисертації на українську тематику й володіють українською мовою. Також в університетах Токіо, Кіото, Осака, Саппоро можна додатково вивчати українську мову. З метою поширення позитивного іміджу України у містах Токіо та Нагоя (за ініціативи української громади) проводять паради вишиванок. Завдяки діяльності українських недільних шкіл «Джерельце» та «Хробачок» у Токіо, а також школи «Берегиня» в Нагої здійснювано популяризацію української мови та традицій нашої держави. В українській школі для дітей «Джерельце» заняття проводять українською мовою двічі на місяць. У програмі – українська мова, народознавство, театральна студія, уроки хореографії та українських ремесел. В українській недільній школі дитячого розвитку «Хробачок» програма передбачає вивчення української мови, практичні заняття з української культури та мистецтва. У школі «Берегиня» викладають українську мову й дисципліну українознавчого спрямування, що розкриває особливості української культури, зокрема національних свят (Японія).

Через віддаленість від континентальної Європи та мультикультурність дещо відрізняються українські студії в Австралії і стикаються з подвійним викликом: утвердженням рівного статусу із русистикою як предметом дослідження та визнанням цінності слов'янських студій для географічно віддаленої австралійської спільноти. Славістика в австралійських університетах почала розвиватися лише наприкінці 1940-х років. Як і в США та Канаді, розвиток україністики тут пов'я-

заний з громадською активністю українців, які мігрували до Австралії після Другої світової війни: із середини 1970-х років українські організації розпочали активну кампанію, спрямовану на запровадження українознавчих студій на університетському рівні. З цією метою створено 1974 року Австралійську дослідницьку фундацію. Мережевою організацією дослідників є Асоціація українців Австралії та Нової Зеландії, започаткована 1990 року в Мельбурні (Коваль та ін., 2022).

Сьогодні в Австралії вивчення української мови набуває популярності. Так, у Мельбурнському центрі навчання для дорослих є не лише студенти, які мають українське коріння, а й пересічні австралійці. Водночас зацікавленість вивченням української мови зростає й серед російськомовних українців, змушених емігрувати в Австралію через війну. Як відповідь на цей запит Українська Центральна Рада Австралії організувала безкоштовні курси української мови (У тренді). Курс «Українські студії» в Університеті ім. Монаша (Мельбурн, Вікторія), з 2004 року – Центр українських студій ім. Миколи Зерова спрямований на розвиток мовних навичок, на ознайомлення з українською літературою, культурою, історією та політичним життям.

Міжнародне поширення української мови потребує кількох стратегічних дій. Важливо активно популяризувати та просувати українські студії в країнах із невеликою українською діаспорою через співпрацю університетів та програми академічного обміну. Державі варто виділяти фінансові ресурси для підтримки таких програм, залучаючи міжнародні гранти, культурні фонди, державну підтримку (Сухенко, Скрябіна, 2025). Одна з головних рекомендацій – «деколонізація» славістики. Привернення уваги до української історії сприятиме розробленню об'єктивних навчальних програм та розвитку нового українознавства, а поширення україністики в Латинській Америці, Африці та Азії створить передумови для завоювання Україною нових ринків і посилить її вплив на світовій арені.

Під час війни Україна почала активно просувати свої національні інтереси в Африці, що пов'язано як з економічними питаннями, так і з необхідністю боротьби з російською

пропагандою на континенті. На початку 2025 року уповноважений із захисту державної мови Тарас Кремінь повідомив, що в Африці з'являться перші на континенті українознавчі студії. Після повномасштабного російського вторгнення Україна відкриває дипломатичні установи в багатьох країнах Африки, зокрема вже є перші в нашій історії посольства в Ботсвані, Гані, Демократичній Республіці Конго, Кот-д'Івуарі, Мавританії, Мозамбіку та Руанді (Карпенко, 2025).

Висновки. Українська мова є одним із головних символів незламності, єдності та боротьби нашого народу за перемогу, незалежність і гідне майбутнє. Сьогодні вона звучить скрізь: в офіційних сферах, у родинному колі, у провідних університетах світу, в інтернеті. Від 2014 року (тобто від початку російсько-української війни) дедалі більше людей долучається до вивчення української мови за кордоном. Популярності та визнання вона набирає на міжнародній арені: багато навчальних закладів світу включають у свою програму вивчення української мови як іноземної.

Україна має потенціал для розвитку та процвітання міжнародних комунікацій і реалізації культурної дипломатії. Через неналежне фінансування, мовні та культурні бар'єри виникають деякі труднощі із впровадженням мовних програм. Важливо, щоб держава й надалі продовжувала розробляти нові навчальні матеріали та додаткові ресурси для вивчення української мови, а також зміцнювати наукове співробітництво між Україною й іншими державами. Українська мова відкриває шлях до української культури, літератури та історії для широкого загалу людей по всьому світові. Необхідно створити інструменти для вивчення української мови та її використання у світі, а також підвищити впізнаваність української мови як важливого складника суб'єктності України. Ці внески в розвиток наших студій сприятимуть вигідному становищу України та української мови на міжнародному рівні.

Перспективним вважаємо подальше дослідження українських студій за кордоном й української мови в міжнародній освіті та її впливу на формування позитивного іміджу України на світовій арені.

ЛІТЕРАТУРА

- В Італії вийшов у світ перший сучасний словник української мови. *Радіо Свобода*. 07 жовтня 2020. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-slovyk-mova-italiya/30880253.html> (дата звернення : 15.02.2025).
- Вивчення української мови у Фінляндії зараз переживає ренесанс. *UA-NORDIC-BALTIC*. 23 жовтня 2023. URL: <https://ua-nordic.org/2023/10/23/vivchennya-ukra%D1%97nsko%D1%97-movi-u-finlyandi%D1%97-zaraz-perezhiva%D1%94-renesans/> (дата звернення : 25.02.2025).
- Горlach П.** Як в університеті Мічигану в США вивчають україністику – розповідь поет і науковець Олександр Авербух. *Суспільне*. 26 вересня 2024. URL: <https://suspilne.media/culture/845343-ak-universiteti-michiganu-v-ssa-vivcaut-ukrainsku-movu-rozpoviv-poet-i-naukovec-oleksandr-averbuh/> (дата звернення : 18.03.2025).
- Гуленок О.** Українські та кримськотатарські студії у світі : основні напрямки діяльності і (само)презентація науково-освітніх інституцій. Аналітичний центр УКУ, Київ, 2021. 33 с. URL: <https://ac.usu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/11/Ukrai-nski-ta-krymskotatarski-studii-u-sviti.pdf>.
- Історичний крок у німецькому Гессені : українська мова вперше стає другою іноземною в місцевих школах. *Радіо Свобода*. 29 серпня 2024. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/gessen-shkola-nimetschnya-ukrainska-mova/33098519.html> (дата звернення : 10.02.2025).
- Італія. *Український освітній всесвіт*. URL: <https://vsesvit.mio.k.lviv.ua/country/it> (дата звернення : 10.03.2025).
- Карпенко Т.** Африку почнуть навчати української мови. *Апостроф*. 25 лютого 2025. URL: <https://apostrophe.ua/ua/news/world/2025-02-25/afriku-nachnut-uchit-ukrainskomu-yazyiku/339917> (дата звернення : 16.03.2025).
- Мовний звіт duolingo за 2023 рік. URL: <https://blog.duolingo.com/2023-duolingo-language-report> (дата звернення : 11.02.2025).
- Сухенко В., Скрябіна П.** Українська мова в міжнародній освіті. *Сучасні аспекти модернізації науки : стан, проблеми, тенденції розвитку* : матеріали ЛП-ої Міжнародної науково-практичної конференції / за ред. І. В. Жукової, Є. О. Романенка. Мішкоть (Угорщина) : ВАДНД, 2025. С. 186–189. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/35220>.
- У Гельсінкі організовують розмовний клуб української мови. *Укрінформ*. 27 січня 2023. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3660448-u-gelsinki-organizovuut-rozmovnij-klub-ukrainskoi-movi.html> (дата звернення : 22.02.2025).
- У Кембриджі все більше студентів вивчають українську мову. *Освіта.ua*. 31 жовтня 2024. URL: <https://osvita.ua/abroad/93431/> (дата звернення : 23.02.2025).
- У тренді. В Австралії набуває популярності вивчення української мови. *SBS Українською*. URL: <https://www.sbs.com.au/language/ukrainian/uk/podcast-episode/learning-ukrainian-in-australia/rg3w6k6ld> (дата звернення : 09.03.2025).
- Українські і кримськотатарські студії за кордоном : дослідження стану і потреб / Коваль Н. та ін. ; за заг. ред. Н. Коваль. Київ : Український інститут, 2022. URL: https://ui.org.ua/wp-content/uploads/2023/01/ukrainian-and-crimean-tatar-studies-in-the-world_ukr.pdf.
- Українські студії за кордоном. *Ukrainer*. 10 січня 2023. URL : <https://www.ukrainer.net/ukrainski-studii/> (дата звернення : 07.02.2025).
- Українські студії у Польщі : де викладають та досліджують українську мову, культуру, історію та політику. *Наш вибір – інформаційний портал для українців у Польщі*. 12 серпня 2024. URL : <https://nazwybir.pl/ukrayinski-studii-u-polshhi/> (дата звернення : 10.03.2025).
- Як вивчають українську мову в Пекінському університеті. *Укрінформ*. 02 жовтня 2023. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3768716-ak-vivcaut-ukrainsku-movu-v-pekinskomu-universiteti.html> (дата звернення : 10.03.2025).
- Японія. *Український освітній всесвіт*. URL: <https://vsesvit.mio.k.lviv.ua/country/jp> (дата звернення : 12.03.2025).
- Cambridge Ukrainian Studies. *University of Cambridge*. URL: <https://www.mml.cam.ac.uk/ukrainian/curriculum> (дата звернення : 19.03.2025).
- Canadian Institute of Ukrainian Studies. *University of Alberta*. URL: <https://www.ualberta.ca/en/canadian-institute-of-ukrainian-studies/about/index.html> (дата звернення : 20.03.2025).
- Department of Slavic Languages. *Columbia University in the City of New York*. URL: <https://slavic.columbia.edu/> (дата звернення : 16.03.2025).
- Harvard Ukrainian Summer Institute. *The Ukrainian Research Institute at Harvard University*. URL: <https://www.huri.harvard.edu/harvard-ukrainian-summer-institute> (дата звернення : 15.03.2025).

Japan to Accept 100 Ukrainian University Students in 5 Years; Will Also Take 10 Scientists as Foreign Research Fellows. *The Japan News – by The Yomiuri Shimbun*. July, 30. 2024 URL: <https://japannews.yomiuri.co.jp/politics/politics-government/20240730-201612/> (дата звернення : 11.03.2025).

Ukrainian Canadian Heritage Studies. *University of Manitoba*. URL: <https://umanitoba.ca/explore/programs-of-study/ukrainian-canadian-heritage-studies-ba#program-details> (дата звернення : 20.03.2025).

Ukrainien. *Inalco*. URL: <https://www.inalco.fr/langues/ukrainien> (дата звернення : 19.02.2025).

REFERENCES

- Cambridge Ukrainian Studies. *University of Cambridge*. Retrieved March 19, 2025, from <https://www.mml.cam.ac.uk/ukrainian/curriculum> [in English].
- Canadian Institute of Ukrainian Studies. *University of Alberta*. Retrieved March 20, 2025, from <https://www.ualberta.ca/en/canadian-institute-of-ukrainian-studies/about/index.html> [in English].
- Department of Slavic Languages. *Columbia University in the City of New York*. Retrieved March 16, 2025, from <https://slavic.columbia.edu/> [in English].
- Ghorlach, P.** (2024). Jak v universyteti Michyghanu v SShA vyvchajutj ukrajinityku – rozpoviv poet i naukovec Oleksandr Averbukh [How Ukrainian studies are studied at the University of Michigan in the USA – told by poet and scholar Oleksandr Averbukh]. *Suspiljne – Social, September 26*. Retrieved March 18, 2025, from <https://suspilne.media/culture/845343-ak-universiteti-miciganu-v-ssa-vivcaut-ukrainsku-movu-rozpoviv-poet-i-naukovec-oleksandr-averbukh/> [in Ukrainian].
- Ghulenok, O.** (2021). *Ukrajinsjki ta krymsjkotatarsjki studiji u sviti: osnovni naprjamky dijalnosti i (samo) prezentacija nauko-ovosvitnikh instytutiv* [Ukrainian and Crimean Tatar studies in the world: main areas of activity and (self)presentation of scientific and educational institutions]. Kyiv. Retrieved from <https://ac.ucu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/11/Ukrai-nski-ta-krymskotatarski-studii-u-sviti.pdf> [in Ukrainian].
- Harvard Ukrainian Summer Institute. *The Ukrainian Research Institute at Harvard University*. Retrieved March 15, 2025, from <https://www.huri.harvard.edu/harvard-ukrainian-summer-institute> [in English].
- Istorychnyj krok u nimeckomu Ghesseni: ukrajinsjka mova vpershe staje drughoju inozemnoju v miscevykh shkolakh (2024) [A historic step in the German state of Hesse: Ukrainian becomes the second foreign language in local schools for the first time]. *Radio Svoboda – Radio Liberty. August 29*. Retrieved February 10, 2025, from <https://www.radiosvoboda.org/a/gessen-shkola-nimecchyna-ukrainska-mova/33098519.html> [in Ukrainian].
- Italija [Italy]. *Ukrajinsjkyj osvitenij vsesvit – Ukrainian educational universe*. Retrieved March 10, 2025, from <https://vsesvit.mio.k.lviv.ua/country/it> [in Ukrainian].
- Jak vyvchajutj ukrajinsjku movu v Pekinsjkomu universyteti (2023) [How they study the Ukrainian language at Peking University]. *Ukrinform. October 02*. Retrieved March 10, 2025, from <https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3768716-ak-vivcaut-ukrainsku-movu-v-pekinskomu-universiteti.html> [in Ukrainian].
- Japonija [Japan]. *Ukrajinsjkyj osvitenij vsesvit – Ukrainian educational universe*. Retrieved March 12, 2025, from <https://vsesvit.mio.k.lviv.ua/country/jp> [in Ukrainian].
- Karpenko, T.** (2025). Afryku pochnutj navchaty ukrajinsjkoji movy [Africa will begin to be taught the Ukrainian language]. *Apostrof – Apostrophe. February 25*. Retrieved March 16, 2025, from <https://apostrophe.ua/ua/news/world/2025-02-25/afriku-nachnut-uchit-ukrainskomu-yazyku/339917> [in Ukrainian].
- Kovalj, N., Ghajdaj, O., Meljnyk, M., Procjuk, M., Tereshhenko, D., & Irysova, M.** (2022). *Ukrajinsjki i krymsjkotatarsjki studiji za kordonom : doslidzhennja stanu i potreb* [Ukrainian and Crimean Tatar studies abroad: a study of the state and needs]. Kyiv: Ukrainian Institute. Retrieved from https://ui.org.ua/wp-content/uploads/2023/01/ukrainian-and-crimean-tatar-studies-in-the-world_ukr.pdf [in Ukrainian].
- Movnyj zviti duolingo za 2023 rik* (2023) [Duolingo language report for 2023]. Retrieved February 11, 2025, from <https://blog.duolingo.com/2023-duolingo-language-report> [in Ukrainian].
- Sukhenko, V., Skrbjabin P.** (2025). Ukrajinsjka mova v mizhnarodnij osviti [Ukrainian language in international education]. *Suchasni aspekty modernizaciji nauky: stan, problemy, tendenciji rozvytku – Modern aspects of science modernization: status, problems, development trends*. Retrieved from <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/35220> [in Ukrainian].
- The Japan News – by The Yomiuri Shimbun (2024, July 30). *Japan to Accept 100 Ukrainian University Students in 5 Years; Will Also Take 10 Scientists as Foreign Research Fellows*. Retrieved March

- 11, 2025, from <https://japannews.yomiuri.co.jp/politics/politics-government/20240730-201612/> [in English].
- U Gheljsinki orghanizovujutj rozmovnyj klub ukrajinsjkoji movy (2023) [A Ukrainian language conversation club is being organized in Helsinki]. *Ukrinform. January 27*. Retrieved February 22, 2025, from <https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3660448-u-gelsinki-organizovuut-rozmovnij-klub-ukrainskoi-movi.html> [in Ukrainian].
- U Kembrydzhi vse biljshe studentiv vyvchajutj ukrajinsjku movu (2024) [More and more students are studying Ukrainian at Cambridge]. *Osvita.ua. – Education.ua. October 31*. Retrieved February 23, 2025, from <https://osvita.ua/abroad/93431/> [in Ukrainian].
- U trendi. V Avstraliji nabuvaje populjarnosti vyvchennja ukrajinsjkoji movy [Trending. Learning the Ukrainian language is gaining popularity in Australia]. *SBS Ukrajinsjkoju – SBS in Ukrainian*. Retrieved March 09, 2025, from <https://www.sbs.com.au/language/ukrainian/uk/podcast-episode/learning-ukrainian-in-australia/rg3w6k6ld> [in Ukrainian].
- Ukrainian Canadian Heritage Studies. *University of Manitoba*. Retrieved March 20, 2025, from <https://umanitoba.ca/explore/programs-of-study/ukrainian-canadian-heritage-studies-ba#program-details> [in English].
- Ukrainien. *Inalco*. Retrieved February 19, 2025, from <https://www.inalco.fr/langues/ukrainien> [in French].
- Ukrajinsjki studiji u Poljszhi: de vykladajutj ta doslidzhujutj ukrajinsjku movu, kuljtuuru, istoriju ta polityku (2024) [Ukrainian Studies in Poland: where Ukrainian language, culture, history, and politics are taught and researched]. *Nash vybir – informacijnyj portal dlja ukrajinciv u Poljszhi – Our choice is an information portal for Ukrainians in Poland. August 12*. Retrieved March 10, 2025, from <https://naszwybir.pl/ukrayinski-studiyi-u-polshhi/> [in Ukrainian].
- Ukrajinsjki studiji za kordonom (2023) [Ukrainian studios abroad]. *Ukraïner – Ukrainian. January 10*. Retrieved February 07, 2025, from <https://www.ukrainer.net/ukrainski-studii/> [in Ukrainian].
- V Italiji vyjshov u svit pershyj suchasnyj slovnyk ukrajinsjkoji movy (2020) [The first modern dictionary of the Ukrainian language was published in Italy]. *Radio Svoboda – Radio Liberty, October 07*. Retrieved February 15, 2025, from <https://www.radiosvoboda.org/a/news-slovnyk-mova-italiya/30880253.html> [in Ukrainian].
- Vyvchennja ukrajinsjkoji movy u Finljandiji zaraz perezhyvaje renesans (2023) [The study of the Ukrainian language in Finland is currently experiencing a renaissance]. *UA-NORDIC-BALTIC, October 23*. Retrieved February 25, 2025, from <https://ua-nordic.org/2023/10/23/vivchennya-ukra%D1%97nsko%D1%97-movi-u-finlyandi%D1%97-zaraz-perezhiva%D1%94-renesans/> [in Ukrainian].